

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdt noy gānegr sebre (yōōmd 1948)

Keoogre

B wilgame tu ninsaal bōōd fāa tara a burkīndlim la a yel-segdt tōōd sēn pa yud a to, tu b pa tōēn n dtk tōōd-bāmb n koos bi n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāga, ned fāa sēn so a vum tu yembd kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pōgē yēgrā.

B wilgame tu ninsaal sēn da tog ne yel-segdt ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon tu dūni ning sēn na n wa zīnd-a tu ninsaalbā na n wa so b mense, n tōēn gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudā fāa pōgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūur fāa n yudā.

Ti sēn yud fāa yaa tu ninsaal yel-segdt wā tog n paamame tu b koglg-b ne noy buud sēn na yil tu ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pōgē wā.

D sēn mi tu segdame tu d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi tu nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a turlem pānga, pag la rao yel-segdt sēn zem taabā, tu b le wilgame tu b ratame n mao n paas ninsaalbā vum sōmblem tu yi ned fāa sēn so a meng vumē wā tu yel kāng pāng yug a pīndā.

D sēn mi tu tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pōgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng tu dūni wā pōgē bi ned fāa tū ninsaalb yel-segdt wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi tu ninsaal yel-segdt noy bāmba gānegr sā n yi lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng tu b tūubā yi sōma wā.

Pipi koēega.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdt la b burkīndlem wēengē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vund ne a to saam-biir pōgē.

Koēeg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōēn n dtk seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo tu bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bi tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bi būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōēn n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wēengē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bi a sā n be zamaan a to yembdē.

Koēeg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōēn n vunde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koēeg a 4 soaba.

Pa tog n dtk ninsaal buudā fāa n maan yamb ye bi n weoog-a ye. Yembdā ne nebā koosgā gudgame, ba sēn wa n ya yembd buud nin fāa.

Koëeg a 5 soaba.

Pa tog n subg ninsaal buudâ fâa ye, pa tog n subg ninsaal ti subgrã yi toog wõsgo, ti pa sên na maan ninsaal ye.

Koëeg a 6 soaba.

Ned fâa tara sor ti sên wa n ya sîng ning fâa, bi b sak n deeg a sên yaa ned ning buud bõ-kaoor soog taoore.

Koëeg a 7 soaba.

Ninsaalbâ fâa zema taab laloa taoore, b fâa tog n paama laloa wã koglgõ ti bakr ba a ye pa zînd ye. Nebâ fâa tara sor n tõe n paam ti b koglg-b ne bakr buud fâa sên na n wa maan n kus seb-kãnga noy wã sên gãnegã, ne bũmb nins sên na n wa ne bakr-bãmba.

Koëeg a 8 soaba.

Ned buud fâa tara sor n tõe n kêng a têngê bõd soog taoore n ti bõ ne weoogre, subgr buud fâa b sên maan-a, ti ninsaalb yel-segdt sebrã gidge, ti laloa mi tiiri.

Koëeg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yõk ned zaalem, n pag-a roogo bi n yiis-a a têngê n ti ning zîng a to ti laloa zi tiir ye.

Koëeg 10 soaba.

Ned buud fâa tara sor wa laloa sên wilgã, t'a yell ta bõ-kaoodb sên so bõdã, n tõe n kao ti pân-dãmb ka lob b toogo, la sên bõd sid taoore, ti b bõ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdt bi a tlae-yela, bi n wilg b sên yet ti yênda soabã maana bũmb ningã kongr sên taê.

Koëeg 11 soaba.

1. B sã n yeel ti ned maana bõmb sên kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bõ-a lame ti bõdã yi neb fâa taoore, t'a paam sõangd sên mams n paas a poorê fâa, ket n ya wa yênda soabã pa maan bũmbã ye.
2. B pa tõe n bõ ned n paalg-a bũmb a sên maan bi a sên pa maan yînga, sã n mikame ti yellã sên maanã wakato, bõd soog nengê yel bãmba ra pa kis ye. Sên paasd me, b sã n bõ yellã, b pa tar sor n tõe n kõ ned ning sên maan-a yellã subgre ti yug yellã sên maanã sasa laloa sên da gãneg subgr buud nins yel-bãmb wêngê wã ye.

Koëeg 12 soaba.

[Missing]

Koëeg 13 soaba.

1. Ned buud fâa tara sor n tõe n gõ a têngê, n kêng zîis nins fâa a sên date, la a yãk a sên dat n zîndê.
2. Ned buud fâa tara sor n tõe n yi têngê n lebg n wa a meng têngê, a le tara sor n tõe n yi a meng têngê n kêng tẽn-taaga la a le lebg n wa a têngê.

Koëeg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug têngê ti b namsd-a wõsgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tẽms a taabê, a le tara sor n tõe n paam ti b reeg-a tẽn-bãmbê.
2. La sã n mikame t'a sên maanã, laloa gidgame ti b mik ti yaa sîda, bi sã n mikame t'a sên maanã pa zems ne nasõzini (tẽmsã lagem-n-taar kãsengã) sên gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koëeg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam têng-n-biilim tika.
2. B pa tar sor n tõe n wôr ned n menes a têng-n-biilim ye, b le pa tõe n gudg-a t'a ra teem a têng-n-biilim ye.

Koëeg 16 soaba.

1. Pag ne rao yõõmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kê kãadem la b tilg yir t pa tûus b yibã buud sên ya-b rãmba, b têng-n-biilim b wënd sor tûudum. Kãadmã kêesg noy pãgê, b yibã yel-segdi yaa a ye, pa yud to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdi wã ya a ye.
2. Kãadem pa tõe n kêes t pa tû ne kãad-ratbã sakr sên pa tû ne modgr ye.
3. Zak yaa têng yêgre (têng bôn-bulli). A yaa têng vum sũuri. Têngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koëeg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, fya fye b fbee sull pœga, tara sor n so a bũmbu.
2. B pa tõe n wôr ned n deeg a sên so ye.

Koëeg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sên date, n bõgs a sên date la a tû wënd-sor ninga a sên date. Sor-kãng a sên tarã wœngê a tõeeme n teem wënd-sor n tû b n teem tõebo a le tõeeme n wilg a wënd-sor b a tõebo ne kaorengo, maana maanego t y yênda a ye b n naag ne a taaba t y ne b sœka b bãm b bal ne taaba.

Koëeg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sên date la a gom a sên date, rênda n kut t ned pa tog n zoe rabeem ne a tõe b wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩg fãa n pa ges tẽmsã tods ye, t y ne rabay buud fãa a sên date.

Koëeg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sên pa tar yela (sên pa na n wa ne gudgri).
2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kê lagem-n-taar pãgê ye.

Koëeg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a têng vum tõõmê, a tõeeme n maan tõõmd a toore b tû ne neb b sên yãk t b let lagem-n-taara sull n tõõmê, t nin-bãm b yãkrã yaa sên maan t pa tû ne modgr ye.
2. Nin-buiidã sên dat bũmb ninga la têngã zãab tõõm tikda.
3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sên na n maan t zãm b ka zĩnd ye, votã me tara wakat sõor n tog n le maane, votã tõeeme n maan t y nin-buiid vote, b gõls n vot buud a to sên wënd wa bãm b sên maand t ned fãa tõe n yãk a sên dat-a soaba.

Koëeg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sên yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sõngre. Sõngrã yaa arzeka, vum sõmblem la rog-n-mik wœngê sên yaa tlae ne ninsaal burkĩnd la a turlem baooob, a mengã yidgr yĩnga, sên na n tũ ne tênga meng tõõmde n paas tẽms ne taab lagem-n-tõm pãng t zems ne têng fãa tõõm yõgeng sên ya to-to la a laog sên zem teka.

Koëeg 23 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam t̃õmdẽ, n tõe n yãk a sẽn dat t̃õmd ńinga t̃u t̃u ne t̃õmdã kũun sẽn na n maan t̃u wẽgb pa zĩnd ye, la b koglg a ne t̃õmã kaalem.
2. Nebã fãa tog n paama yaood sẽn zems ne b sẽn maan t̃õmd ńingã t̃u wẽgb ka ye.
3. Ned ńing fãa sẽn t̃õmd-a toga ne yaood sẽn zems a sẽn maane, ti sẽn paamdã sek yẽnda ne a zak rãmb vum t̃u yĩ burkĩnd p̃õgẽ, t̃u sã n mik t̃u segdame; bĩ a paam t̃u b paas-a s̃õngr buud a taaba.
4. Ned buud fãa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg s̃ẽndika sulli (t̃õnt̃õmdb s̃õngr sulli) sẽn na kogend t̃õnt̃õmdbã nafa.

Koẽeg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n paam ṽõõsem la yõ-noogre, bũmb zãng la t̃õmã wakat s̃õor tek wilgri n paas ṽõõsem. Ṽõõsmã geendame n tar wakat-wakato, ṽõõsmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koẽeg 25 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tarem sẽn na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum s̃õmblem baoobo, bũmb zãng la rubã wẽngẽ, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, t̃bsgã n paas vumã s̃õmblem baoob t̃õm nins sẽn segd-b ne yẽ wã. A sã n wa pa tar t̃õmdẽ, a sã n wa b̃ẽdẽ, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg p̃õg-k̃õore bĩ ra-k̃õore, a sã n wa k̃õõle bĩ bũmb buud a taab sã n wa k̃ut t'a pa le tõe n dũlg la a ges a meng yelle, t̃u yaool n pa t̃u ne yẽnda a maan t̃u yellã paam-a, a togame n paam s̃õngre.
2. Biig p̃õg sasa la a yãadem wakato, a tara sor n tõe n paam s̃õngre la koglgõ. Kamba fãa, f roga kãadem p̃õgẽ t̃u b rogame t̃u b ba rãmbã pa k̃ẽ kãadem ne taaba, b fãa segda ne s̃õngre.

Koẽeg 26 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yu zaalem, ba t̃u na yĩ yãadm̃ẽ kaorengã (kaoren-sungã). Yaa t̃ulae t̃u kambã paam kaoren-sungã. T̃õm-minim la nus t̃õm zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bedã kaorengã tog n maaname t̃u neb nins fãa b̃angr sẽn sek be taabã paam n k̃ẽ t̃u zãmb pa zĩnd ye.
2. Kaorengã sẽn tog n g̃ẽeg bũmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdt̃u noy sebrã t̃ũub p̃ãng paasgo. Kaorengã togame n s̃õng t̃u t̃ẽmsã ne taab w̃õm taab moore, buudã toor-toorã bĩ w̃ẽnd-sor t̃ũudum toay-toayã w̃õm taab moore, t̃u sull fãa sak a to sẽn yala la b yõg taab zoodo. A togame yasa n s̃õng t̃u nas̃õzini (t̃ẽmsã ne taab lagem-n-tay k̃ãsengã) t̃õma k̃ẽng taoore, sẽn na yil ti b̃ãana g̃ãand dũni wã p̃õgẽ.
3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tõe n yãk wubr ńing buud (kareng ńing buud) b̃ãmb sẽn dat t̃u b kambã paame.

Koẽeg 27 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ńing a meng ńin-buiidã rog-n-mik sull t̃õm̃ẽ (vum̃ẽ), n r̃u t̃õm-minmã b̃angr ỹõodo la a naag n t̃õm b̃angrã baoob t̃õm̃ẽ wã la a paam n d̃u t̃õm b̃amba sẽn wat ne ỹõod ninsi.
2. Ned fãa tara sor n tõe t̃u b koglg a b̃angr ỹõodo la a b̃angr teedo, t̃u yaa sebr la a g̃õls yã, bĩ yaa te-naands la a maan yã.

Koẽeg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat t̃u b̃aan zĩnd nebã ne taab s̃õk t̃ẽns̃ẽ wã, la t̃ẽnsã ne taab s̃õka, t̃u seb k̃ãnga sẽn wilg yel-segdt̃u ninsã t̃õog n paam n yĩ s̃ida

Koẽeg 29 soaba.

1. Ninsaal tara t̃ulae-t̃õm ne a neba (a ńin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan t̃u pa yĩ na a nebã p̃õgẽ vum ye.
2. Ned yel-segdt̃u t̃ũub p̃õgẽ, la a sẽn tar sor n tõe n maan a sẽn datã wẽngã, ned fãa toaag sẽn tek̃ẽ yaa laloa sẽn wilg bũmb ninsa, sẽn na yil n s̃õng t̃u ned fãa b̃ang a to yel-segdt̃u la a sẽn tar sor n tõe n maan a yam. Sẽn paasd me, yaa sẽn na yil t̃u b t̃õog n t̃ũ ninsaal vum

sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa têng zãab buud ning sên ya nin-buiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdu bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n dũk n maan tũ pa yũ wa nasõzini sên gãneg noy ninsã sên datã ye.

Koẽeg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rĩk t'a yũ wa têng a ye, goosneer a ye bũ ned a ye yell ye, t'a soab tik rēnda n dat n maan bũmb sên na yũ n sãam yel-segdu la maan-m-yam nins sebrã sên gomd-b rãmb yellã ye.
